

Mravoučné desatero J. A. Komenského

J.A.K, již v pol. 17. stol. stanovil 10 zákl. bodů tehdejší etiky chování. Jejich platnost nepopírá ani současná moderní doba:

1. Nevypravuj všechno, co víš; nevěř všemu, čeho se doslýcháš; nežádej všeho, co vidíš; nečiň všeho, co můžeš, než toliko, co jsi povinen; a budeš opatrný.

2. Buď skromný, ne nestydatý, mlčenlivý, nikoliv mluvný. Když kdo mluví, mlč; když tobě co praví, poslouchej; když tobě co poroučí, buď mu po vůli.

3. Ke všem buď vlídný, k nikomu úlisný, vystříhej se pochlebovat.

4. Buď dále nadto spravedliv. Nežádej ničeho cizího, nic sobě neosobuj.

5. Máš býti také udatný, ku práci čilý, zanechej prázdňě lenochům.

6. Štěstěna bývá nestálá, přináší případy rozdílné, často smutné. Ty snášíš člověk trpělivý, choulostivý vzdychá, pláče a kvílí.

7. Buď dobrotivý a milosrdný, kdo tebe ožádá, dej mu pokud máš; bídnému pomáhej, můžeš-li.

8. Urazil-li tě kdo, promiň mu vinu. Pokud jsi tyublížil komu, ukoj a ukroť jej. Krásno jest tlumiti zlost, odpouštěti viníku a promíjeti odprošujícímu.

9. Nezávid' nikomu, přej všem, vděk se čiň komukoliv můžeš a zalíbíš se všem dobrým lidem.

10. Mluv vždy pravdu, nechtěj lháti.

La etika dekalogo de J. A. Komenio

J.A.K. jam en la mezo de la 17-a jarcento difinis 10 fundamentajn punktojn de tiama etika konduto. La moderna tempo ne negas ilin.

1. Ne rakontu ĉion, kion vi scias; ne kredu ĉion, kion vi aŭdas; ne postulu ĉion, kion vi vidas; ne faru ĉion, kion vi povas, nur tiom, kion vi estas deviga; kaj vi estos singardema.

2. Estu modesta, ne senhonta, silentema, ne parolema. Se iu parolas, silentu; se al vi iu ion diras, aŭskultu; se al vi iu ion ordonas, respektu lian volon.

3. Al ĉiuj estu afabla, al neniuj ruzula, evitu flati.

4. Estu plie super tio justa. Ne postulu ion fremdan, nenion alproprigu.

5. Estu ankaŭ kuraĝa, al laboro vigla, ne similu al pigruloj.

6. Fortuno estas nestabila, ĝi alportas diversajn aferojn, ofte tristajn. Tiujn toleras homo pacienca, nerezista ĝemas, ploras kaj vekrias.

7. Estu bonema kaj kompatema, se iu vin pri io petas, donu al li dum vi havas, al mizerulo helpu, se vi povas.

8. Se iu ofendis vin, pardonu al li kulpon. Se vi aliu faris maljustaĵon, pacigu lin. Belege estas sufoki koleron, pardoni kulpulon kaj pardoni petanton.

9. Enviu al neniuj, favoru ĉiujn, faru vin dankema kaj vi ekplaĉos al ĉiuj bonaj homoj.

10. Parolu ĉiam veron, ne volu mensogi.